

Tekstikatkelma A: Eutanasia ymmärretään julkisuudessa kapeasti – enemmistön näkemyksiin vetoaminen on siksi kyseenalaista

Eutanasia ymmärretään julkisuudessa kapeasti – enemmistön näkemyksiin vetoaminen on siksi kyseenalaista

Saattohoitoa kehittämällä tulevaisuudessa voidaan tarjota arvokas kuolema kaikille.

Hollanti ja Belgia ovat oivia esimerkkejä siitä, miten kaltevalla pinnalla liu'utaan kohti yhä löysempiä eutanasiakriteereitä. Syynä tähän kehitykseen on eutanasian pääargumentteihin jo lähtökohtaisesti sisäänrakennettu epäjohdonmukaisuus.

Eutanasian puolustajien vahvin argumentti näyttää olevan ihmisen itsemääräämisoikeus. Kuitenkin kaikissa näissä maissa oikeutta omasta elämästä päättämiseen on voimakkaasti rajattu. Se on tehty lisäämällä laissa ehtoja, jotka määrittelevät oikeuden oman elämänsä päättämiseen olevan vain ihmisellä, joka kärsii parantumattomasta sairaudesta ja sietämättömistä kivuista. Ei siis esimerkiksi "vain" sietämättömistä kivuista kärsiville. Meillä ei ole käytettävissä objektiivista mittaria kärsimyksen arvioimiseen.

Tästä syntyy moraalinen paradoksi. Joko ihmisellä on autonomia ja kyseinen vaadittu oikeus kuolinapuun – ja se on aina "osa itsemääräämisoikeutta" – tai sitten ei. Itsemääräämisoikeus ei voi olla jotain, joka on vain jollain ihmisryhmällä.

Hollannin ja Belgian lainsäädäntö on lähtökohtaisesti samansuuntainen kuin kansalaisaloitteessa vaadittu. Hollannissa myönnetään noin 50 000 eutanasiapyynnöstä hieman yli 5 000. Suomen mittakaavassa tämä tarkoittaisi 15 000:tta pyyntöä ja 1 500:aa eutanasiaa vuositasolla. Tämän tosiasian ohittaminen vedoten mahdolliseen Suomen parempaan lainsäädäntöön on silmänlumetta.

—
Kuolevien potilaiden kohdalla palliatiivinen sedaatio, jossa vaivutetaan potilasta uneen [kunnes hän kuolee], ei ole "piiloeutanasia". Toimenpiteen motivaatio on potilaiden kärsimysten lievitys eikä potilaan kuolema. Eutanasia sen sijaan on tarkkaan lasketun lääkeannoksen antaminen, jonka seurauksena potilaan hengitys pysähtyy ja hän tukehtuu. Loppujen lopuksi myös sedatoitu potilas kuolee, mutta eettisestä näkökulmasta länsimaissa ei voida ottaa huomioon pelkästään käytöksen lopputulosta vaan myös ihmisen intentio, tarkoitus tai pyrkimys, toista ihmistä hoidettaessa.

Potilaan kieltäytyminen hoidoista tai henkeä ylläpitävien hoitojen lopettaminen ei ole eutanasia. Tämä ei todellakaan ole "sanallista saivartelua" vaan vakavien asioiden oikea nimitys. Jos potilas

kieltäytyy hoidoista tai henkeä ylläpitävistä hoidoista, siirrytään oireidenmukaiseen hoitoon, ja potilas kuolee kummassakin tapauksessa luonnollisen kuoleman, ei toisen ihmisen surmaamana.

Erilaisten gallupien mukaan enemmistö suomalaisista kannattaa eutanasiaa. Varsin yksipuolisen ja pinnallisen julkisen keskustelun seurauksena vallalla on kapea ymmärrys eutanasiasta, joten enemmistön kantaan vetoaminen tässä tilanteessa on kyseenalainen argumentti.

Juuri julkaistun tutkimuksen ja myös kokemustemme perusteella voi todeta, että valtaosa kuolevia potilaita hoitavista lääkäreistä ei näe eutanasian tarpeellisuutta ja pelkää saattohoidon näivettymistä, kuten esimerkit ulkomailta meitä varoittavat.

Siksi Suomessa kannattaa kehittää saattohoitoa ja näin tarjota tulevaisuudessa arvokas kuolema kaikille.

Björn Jäschke

anestesian ja tehohoidon erikoislääkäri, palliatiivisen erityispätevyyden koulutusohjelman opiskelija
Rauma

Risto Kylänpää

anestesian ja tehohoidon erikoislääkäri
Turku

Lähde: *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/mielipide/>. Julkaistu 22.2.2017. Viitattu 9.5.2017.

Tekstikatkelma B: Miksi en voi auttaa potilastani, joka ei tarvitse saattohoitoa mutta haluaa kuolla arvokkaasti vaikean sairautensa vuoksi?

Miksi en voi auttaa potilastani, joka ei tarvitse saattohoitoa mutta haluaa kuolla arvokkaasti vaikean sairautensa vuoksi?

Asiallinen ja oikeustoimikelpoinen potilaani on tehnyt päätöksensä jo vuosia sitten.

Eutanasia ei ole vain syöpäpotilaiden tai muuten elämänsä loppuvaiheessa olevien potilaiden toivelistalla toive numero yksi. Hoidossani on neurologisesta sairaudesta kärsiviä potilaita, joiden puhekyky on mennyt, jotka ilmaisevat sanottavansa kommunikaattoreilla näppäillen, kuljettaen paperia ja kynää aina mukanaan saadakseen asiansa toimitettua.

Nämä ihmiset kärsivät tahtomattaan sairaudesta, joka on muiden silmissä sysännyt heidät alimpaan kansalaisluokkaan: he eivät voi keskustella puhelimessa, eivät voi osallistua mielipiteiden vaihtoon illallispöydässä ilman kirjoitusta tai kommunikaattoria, eivät voi iloita sanallisesti muiden joukossa ilon hetkellä, eivät ilmaista suruaan ilman kömpelöä kirjoittamista.

Näiden ihmisten elämänlaatu heikkenee päivä päivältä. Ystävät kaikkoavat ja arki kaventuu, kun kiireinen kanssaihminen ei jaksakaan tai uskalla kohdata potilasta ja hänen etenevää sairauttaan. Tähän ei auta masennuksen hoito, ei ahdistusta lievittävä lääke, ei saattohoito, jota potilas ei tarvitse, eivätkä nukutukset.

Asiallinen ja oikeustoimikelpoinen potilaani on tehnyt päätöksensä jo vuosia sitten. Hän on vuodesta toiseen pyytänyt eutanasiaa vastaanotollani, ja aina olen joutunut vastaamaan ei. Tätä potilaani tuskaa ei ymmärrä kansanedustaja, ei lääkäri eikä lakimies, joilla ei ole hoitosuhdetta kyseiseen potilaaseen.

Edelleen joudun valittamaan tämän yhteiskuntamme päätöksentekoon osallistuvien henkilöiden näköalattomuutta. Potilaani, haluaisin auttaa harkitun päätöksesi kanssa, mutta nykyisen lainsäädännön puitteissa en siihen pysty. Minulle ei tulisi omantunnonvaivoja, jos saisin toimittaa sinulle vuosia harkitsemasi eutanasian valitsemassasi ympäristössä haluamasi ajankohtana. Nyt sen sijaan tunnen omantunnontuskia siitä, etten voi sinua auttaa.

Kiitän myös sinua, potilaani, yhteydenotostasi ja toiveestasi siitä, että keskusteluun saataisiin potilaan näkökulmaa. Potilaan, joka ei tarvitse saattohoitoa, joka hoitaa asiansa mutta josta on tullut sairautensa seurauksena – ilman omaa tahtoa – toisen luokan kansalainen, jollainen hän ei haluaisi olla. Se oma tahto on muuttunut toiveeksi kuolla arvokkaasti.

Lääkäri

Lähde: *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/mielipide/>. Julkaistu 22.2.2017. Viitattu 9.5.2017.

8.C Tekstikatkelma: Monet omaiset ja saattohoitajat tekevät jo käytännössä armomurhia

Monet omaiset ja saattohoitajat tekevät jo käytännössä armomurhia

Odotimme kuolemaa neljä sietämätöntä päivää. En koskaan halunnut läheiseni kuolevan, mutta viimeisinä vuorokausina rukoilin sitä.

”Elämä on luopumista”, totesi läheiseni kolme kuukautta syöpädiagnoosinsa jälkeen. Se oli aikaa, jolloin sytostaatit vielä toimivat. Pahimman asteen ennusteesta huolimatta ulotimme noina aikoina toivomme vielä yhteisiin vuosiin. Tiesimme, ettei näin olisi aina. Olimme onnekkaita.

Elämme maassa, jossa tuhansia euroja annokselta maksavat täsmälääkkeet ovat julkisen terveydenhuollon kautta kaikkien saatavilla. Syöpä ja lääkkeiden sivuvaikutukset veivät läheiseltäni hetkessä paitsi tulevaisuuden myös rakkaan työn, kyvyn nauttia ruoasta ja lopulta myös jalkojen tuntoaistin.

Viimeiset yhteiset kuukaudet olivat silti korvaamattomia. Saimme puhua, rakastaa ja valmistautua. Loppu tuli viimein yllättäen mutta ei nopeasti.

Eutanasiakeskustelussa maallikoita on arvosteltu kohtuuttomista odotuksista. Hidas kuolema on ammattilaisten mukaan luonnollinen, ja fyysisten kipujen lisäksi henkinen hätä kuuluu elämän päättymiseen. Aivan kuin oikeus kuolemaan pitäisi lunastaa kärsimyksellä.

Läheiseni halusi kuolla kotona – ja lopullisen toimintakyvyttömän vaiheen alettua myös nopeasti. Hänellä oli kotisaattohoito ja elvytyskielto. Kuolinapua hän ei voinut Suomessa pyytää. Odotimme kuolemaa neljä sietämätöntä päivää: sydänkohtausta, tukehtumista, sisäistä verenvuotoa tai jotain muuta.

Saattohoidolla lievitetään kipuja, mutta viimeisinä päivinä moni kuoleva kokee komplikaatioita, virtsateiden umpeutumista, suun tulehduksia, suolistotukoksia, deliriumia. Näitä kaikkia hoidetaan. Rauhalla ei ole tämän lääketieteellisen sirkuksen kanssa mitään tekemistä. Hidas kuolema on raskas.

Totuus on, että saattohoito on yhä useammista oireista kärsivän potilaan huumaamista opioideilla, rauhoittavilla ja pahoinvointilääkkeillä. Lääkkeiden annostukset kasvavat, kunnes lopulta – jos potilaan ruumis ei vielä ole pettänyt – se kannustetaan hiljalleen luovuttamaan.

Omaiset ja saattohoitajat tekevät tässä maassa jo käytännön armomurhia. Tekopyhästi toteutamme eutanasiaa tehottomasti ja väärillä lääkkeillä.

En koskaan halunnut läheiseni kuolevan, mutta viimeisinä vuorokausina rukoilin sitä. Kotisaattohoidossa omaiset annostelevat lääkärin määräämät lääkkeet ohjelmoidusta pumpusta. Tein kaikkeni läheiseni kärsimyksen helpottamiseksi ja lyhentämiseksi.

En tiedä, miten läheiseni olisi valinnut. Uskon, että hän olisi itse luopunut viimeisten päivien kärsimyksestä, jonka mahdollistaminen on etiikaksi naamioitua tekopyhää barbarismia. Sen sijaan hänen oli luovuttava vielä viimeiseksi kaikesta vapaasta tahdostaan. Elämästä luopuminen olisi minusta riittänyt.

Omainen

Lähde: *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/mielipide/>. Julkaistu 2.3.2017. Viitattu 9.5.2017.

8.D Tekstikatkelma: Ihmisen surmaaminen ei ole arvokasta

Ihmisen surmaaminen ei ole arvokasta

Eutanasian laillistamista edistetään luomalla kiertoilmaisuja. Tappamisen todellisuuden häivyttämiseksi käytetään kauniita termejä kuten kuolinapu tai arvokas kuolema. Kansalaisaloitteessa ehdotetaan laillista eutanasiaa ”hyvän kuoleman puolesta”.

Mitä on hyvä kuolema? Kun puhutaan hyvästä kuolemasta, tarkoitetaan elämää. Elämä ennen kuolemaa viimeisiä sekunteja myöten voi olla hyvää tai huonoa, mutta itse kuolema on raja, jota emme pysty arvottamaan.

Eutanasian puolustajat puhuvat usein oikeudesta kuolla arvokkaasti. Tämä toive on oikeutettu ja otettava vakavasti. Arvokkaalla kuolemalla tulisi kuitenkin tarkoittaa hyvää oireita lievittävää hoitoa ja saattohoitoa. Ihmisen surmaaminen ei ole arvokasta toimintaa.

Päivi Räsänen kansanedustaja (kd) lääketieteen lisensiaatti Riihimäki

Lähde: *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/paivanlehti/>. Julkaistu 12.2.2017. Viitattu 9.5.2017.

8.E Tekstikatkelma: Eutanasian laillistaminen olisi lahja

Eutanasian laillistaminen olisi lahja

Isäni kuoli vuonna 2007 tukehtumalla limaani. Hän sairasti Parkinsonin tautia. Isäni silmät pullistuivat ulos ja niissä oli syvä kauhu, kun hän koetti vetää henkeä jänneet kaulalla kiristyneen. Hän kuoli tuskallisen ja kauhean kuoleman.

Ne, jotka päättävät eutanasiasta, eivät tee päätöstä kuolevien ahdistuneisuus mielessään. Heitä kiinnostaa oma uudelleenvalinta eduskuntaan.

Olen katsonut työssäni kuolemaa silmästä silmään 35 vuotta. Kuolema on harvoin lempeä nukahdus, jos ihminen on tajuissaan ja tietää, mitä on tulossa – ja jos hän pelkää sitä. Kärsimys ei ole kaunista. Se ei ylevöitä ketään, ei edes eutanasiaa eniten vastustavia, kun hetki koittaa.

Ne, jotka haluavat kärsiä, saavat sen toki kokea. Ne, jotka taas haluavat lempeän poistumisen maailmasta, saakoot sen. Pääasia on, ettei kukaan ulkopuolinen pakota meitä vanhoja alistumaan ulkopuolelta saneltuun tekopyhyyteen.

Jos eutanasia hyväksytään, uskon, että koko kansakunnassa näkyy keventyminen ja helpotuksen huokaus, ryhdin suoristuminen. Silloin jokainen tietää, että voi elää kepeämmin, kun ei tarvitse pelätä tukehtumisen tuskaa tai kipujen helvettiä.

Ne, jotka eivät eutanasiaa halua, saavat pitää oman tiensä. Emme tarvitse enää yhtenäisratkaisuja, joihin päättäjien sidonnaisuudet ja oman edun tavoittelu vaikuttavat.

--

Jore Puusa lehtikuvaaja, Kerava

Lähde: *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/paivanlehti/>. Julkaistu 12.2.2017. Viitattu 9.5.2017.

8.F Tekstikatkkelma: Onko eutanasia vapaaehtoista?

Onko eutanasia vapaaehtoista?

—

Eutanasiassa itsemääräämisen oikeus on äärettömän tärkeä, mutta usein sitä väheksytään. Kuinka monen huonosti liikkuvan oikeuden käydä vessassa tai kylässä tämä itsemääräämisoikeuden loukkaus estää? Ja esteettömyyttä koskevia lakeja ollaan heikentämässä.

Eutanasialaki näyttää tiukalta. Ajan kuluessa tulkinta kuitenkin lievenee, kuten on käynyt siellä, missä eutanasia on sallittu. Esimerkiksi Hollannissa lapsia on autettu kuolemaan.

Onko eutanasia vapaaehtoista? Mikä nyt on vapaaehtoista, muuttuu velvollisuudeksi yhteiskunnallisen ja lähiyhteisön paineesta. Monen kuoleman jälkeen olemme kuulleet: ”Olihan se helpotus.” Kuinka moni ihminen valitsisi eutanasian, jottei olisi taakka?

Miltä tuntuu olla lain sillä puolella, jossa autetaan kuolemaan? Mitä ajattelet, kun todetaan, että nyt olet eutanasiakelpoinen. Eutanasia nousee aina lama-aikoina keskusteluun. Onko kaiken takana säästäminen?

Minullekin on usein sanottu, että tulen kalliiksi yhteiskunnalle. Samaa saavat kuulla monet muutkin. Olisimme halvempia kuolleina. Olisiko eutanasia ratkaisu siihen?

Kalle Könkkölä
hengityskoneen käyttäjä yli neljäkymmentä vuotta
kunniatohtori, Kynnys ry:n toiminnanjohtaja

Lähde: *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/paivanlehti/>. Julkaistu 12.2.2017. Viitattu 9.5.2017.